

Anne Vibeke Fleischer og Käte From
Forestillingsevnen hos børn og unge med autisme – Udfordringer og indsatser
ISBN: 978-87-7158-887-3

Forlag: Dansk Psykologisk Forlag 2021

162 sider, 320,00 kr. inkl. moms

Link: <https://dpf.dk/produkt/forestillingsevnen-hos-boern-og-unge-med-autisme/>

På bagsmækken loves læseren *"let tilgængelig viden om denne gruppe børn og unges neurologiske og neuropsykologiske anderledeshed, (bogen) præsenterer en række teoretiske begreber og sætter fokus på, hvilke konsekvenser, de har i praksis"*. Det er absolut ingen overdrivelse!

Forestillingsevne beskrives som den indre scene, hvor man se konkrete ting, handlinger, følelser, abstraktioner for sig, så man kan afprøve og vurdere mulige handlinger, inden de føres ud i livet. For langt de fleste går det så nemt, at man slet ikke tænker over det, men når forestillingsevnen er reduceret, kan det hos barnet eller den unge med autisme betyde både rigid modstand mod forandringer, tvangspræget adfærd, kravafvisning og nedsmeltninger.

Desuden præsenteres nyeste teori om autisme med en beskrivelse af hjernes formidable netværk. Studier har påvist, at hos mennesker med autisme er der overdreven forbundenhed i lokale netværk (overkonnektivitet) og mangelfuld netværksdannelse (underkonnektivitet) i mere globale netværk. Dette kan tænkes at være forklaringen på, hvorfor menneske med autisme får udfordringer, når der skal trækkes på mange funktioner på én gang, ligesom det måske kan være en forklaring på den sansemæssige overreaktion, som nogle har.

Teorien beskrives uden skråsikkerhed men med passende ydmyghed overfor, at forskningens resultater ikke er absolut entydige. Der gøres dog op med nogle af tidens myter om årsager til autisme (eksempelvis vaccinationer) samt alternative behandlingsformer som kostomlægning.

Forfatterne opstiller en model, der tydeliggør, at "et menneske ikke kun er sin neurologiske anderledeshed". Anderledesheden påvirker forståelsen af omverden og påvirker dermed adfærden. Desuden spiller tidligere erfaringer og oplevelser en betydningsfuld rolle. Derfor skal adfærden ses i relation til det aktuelle miljø (hjemme/skole osv.) men det aktuelle miljø er ikke bare skole, men også forskellige fag, lærere, frikvarterer osv. Hertil kommer de tidligere erfaringer, der er lagt i rygsækken.

Når fleksibilitet og forestillingsevne er reduceret, opleves en mangel på handlemuligheder, som kan føre til en følelse af hjælpeløshed og angst. Derfor er en mangelfuld forestillingsevne fællesnævneren for de mange belastende vanskeligheder, som barnet eller den unge kommer ud i, og deres adfærd skal ses som en nødvendig selv-beskyttelse.

Kontekstens betydning – hvilken forståelse og tænkning mødes barnet eller den unge med, hvordan er dagligdagen og de fysiske rammer lagt til rette – har afgørende betydning for, om der skabes mening eller belastning.

Forestillingsevne sættes i en række kapitler i relation til tænkestil, sprog, problemløsning, selvopfattelse og mentaliseringsevne. Bogen gennemløbes af tankefulde overvejelser og hypoteser samt en række illustrative case-eksempler, der bidrager til, at man som læser ikke blot får en større forståelse for de gennemgribende konsekvenser, men man får også handlingsanvisninger. For det er muligt at tilrettelægge målrettede indsatser til støtte for barnet eller den unge.

Fleischer og From er formidlingens mestre. Måske er det derfor, at indholdet i bogen virker så almenmenneskeligt og genkendeligt. Bogen er inspirerende, oplysende og saglig. Den kan kun føre til en større vidvinkel hos læseren og kan som sådan også fungere som et etisk kompas – ikke blot i arbejdet med børn og unge indenfor autismspekteret, men også i mødet med alle andre børn og unge.

Anne Haven, audiologopæd, ALFs bestyrelse